

OTANIEMEN LUKIO

Maija Flinkman ja Katariina Riijärvi

Työelämä-, opiskelu- ja tutkimustaidot sekä kansainvälisyys Otaniemen lukiossa eri oppiaineissa ja opintojaksoissa

TUNNE TYÖ -HANKKEEN TOIMINTASUUNNITELMA

Tavoitteena toiminnassa on hyvinvoiva opiskelija, joka siirtyy nopeasti lukion jälkeen jatko-opintojen pariin.

Hyvinvoiva opiskelija tunnistaa ja sanoittaa omat vahvuutensa ja hänellä on hyvät jatko-opiskelu ja työelämätaidot. Hän kykenee hahmottamaan itselleen sopivan opiskelusektorin ja hahmottamaan itselleen sopivia vaihtoehtoja. Hän on tietoinen opiskelumahdollisuuksista ja siitä mistä niistä saa lisätietoja lukionkin jälkeen. Opiskelijalla on parhaimmillaan verkostoja ja hyvä käsitys työelämän rakenteista ja mahdollisuuksistaan siinä

Suunnitelmana on varmistaa, että lukion opetussuunnitelmassa (LOPS 2021) luvussa 6.2 mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet ja niissä tarvittavat tiedot, taidot, arvot, asenteet ja tahto toteutuvat Otaniemen lukiossa siten, että ison lukion kaikki opiskelijat pääsevät harjoittamaan näitä taitoja lukio-opintojen aikana sekä sen lisäksi tukea yhteisöllisyyttä.

Lukuvuosisuunnitelma

Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan vuosittain lukuvuodelle suunniteltu yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa sekä kansainvälinen toiminta sekä muu yhteistyö ulkopuolisten kanssa.

Yhteisöllisyyden tukeminen

Otaniemen lukio on lukiona suuri. Yhteisöllisyyden kokemukseen panostetaan erityisesti ja se ohjaa opiskelijaa liittymään itselleen sopivaan yhteisöllisyyttä tukevaan ryhmään. Näitä ovat osin lakisääteiset ja vapaammin muodostuvat ryhmät:

- o opiskelijaparlamentti, opiskelijakunnan hallitus
- o TeMe-hallitus, MaLu-hallitus
- o tutor -toiminta, liikuntatutor-toiminta, musa -tutorit, vaihtaritutorit
- o keke -ryhmä
- o vuositasoiset ohjelmaryhmät (puurojuhla, Wanhat, penkkarit)
- o vierailijaopastoiminta (kouluun tulevat suomalaiset ja kansainväliset vierailijaryhmät)
- o av-tekniikan taitajat, FabLab -opiskelijat
- o kirjasto-opiskelijat
- o Data-bileryhmä, TeMe

Opetussuunnitelma sekä aineryhmien sopimat käytänteet

Aineryhmät kirjaavat opintosuunnitelmaan tai aineryhmän yhteiseksi käytänteiksi opintojaksoissa tapahtuvan työelämään harjuuntumisen esim. ryhmätyötaidojen harjoittamisen, esiintyminen, yrittäjäyys sekä kansainvälisyys sekä mihin oppiaineen opintojaksoon sopii urapolusta kertominen.

Kirjaamalla seuraavat seikat joko opetussuunnitelmaan tai aineryhmän käytänteiksi varmistetaan, että ne toteutuvat suunnitellun mukaisesti esim. siinä tilanteessa, että opintojakson opettajana on määräaikainen tuntiopettaja tai sijainen.

Työelämätaidojen harjoittaminen oppiaineissa

Aineryhmät ovat miettineet aineryhmässä jo nyt käytössä olevia toimintamalleja ja kuinka niiden kautta työelämätaitoja harjoitetaan eri oppiaineissa.

Alla on lueteltu, mitä eri työelämässä tarvittavia taitoja jo nyt on käytössä eri oppiaineissa.

Luonnontieteet ja matematiikka:

- ryhmätyötaidot
- esiintymistaidot
- laboratoriotyöskentelytaidot
- oman tutkimuksen suunnittelu, tekeminen ja raportointi
- kriittisen ja/tai loogisen ajattelun taidot
- ajankäytön ja projektin hallinnan taidot
- tietoteknisiä valmiuksia mittaavia tehtäviä
- laskinohjelmat
- diagrammien laadinta ja tulkinta
- kartografiset taidot
- medialukutaito
- tilastotietojen käyttö

Historia, yhteiskuntaoppi sekä katsomusaineet

- ryhmätyötaidot
- keskustelu- ja dialogi sekä argumentaatiotaidot
- tieteellisen esseen kirjoittaminen
- portfolion kokoaminen
- oman empiirisen tutkimuksen laatiminen ja sen esittelytaidot
- tietoteknisten ohjelmien käyttö

Äidinkieli, ruotsi ja vieraat kielet

- esiintymis- ja ryhmäviestintätaidot
- palautteenanto
- yhteiskirjoittaminen
- kirjoitusprosessi

- suullisen esitelmän pitäminen vieraalla kielellä kyseisen kulttuurin normien mukaisesti
- autenttisesti työpaikan etsiminen ulkomailta, työhakemuksen ja CV:n laatiminen kyseisen kulttuurin normien mukaisesti

Taito- ja taideaineet sekä terveystieto

- ryhmätyötaidot
- esiintymistaidot
- tieteellinen tutkimusprojekti
- visualisointitaito
- luova ratkaisu ja luova prosessi
- oman työskentelyn reflektointi ja tutkiva oppiminen
- rakentava palautteenanto
- projektinhallinta
- tekijänoikeudet

Aineryhmät varmistavat, että pakollisilla opintojaksoilla käydään läpi kattavasti työelämään liittyviä taitoja.

Tehdään kooste, jonka avulla varmistetaan, että pakollisilla opintojaksoilla tulee riittävässä laajuudessa harjoiteltua edellä mainittuja työelämässä vaadittavia taitoja riippumatta siitä, mihin oppiaineeseen lukiolainen päättää keskittyä lukio-opinnoissaan.

Urapolut, podcastit ja asiantuntijavideot

Uratarinoilla tarkoitetaan 5-15 minuutin kertomusta omasta urapolusta. Tärkeää on sanoittaa myös niitä hetkiä, jolloin urapolulla omat toiveet eivät ole täydellisesti täyttyneet.

Tavoitteena on, että systemaattisesti eri oppiaineiden kursseilla aineenopettajat:

- kertovat oman uratarinansa kurssin alkaessa (esimerkki liitteessä)
- pyytävät huoltajan (huoltajarekisteristä) tai alumnin kurssille asiantuntijavierailijaksi ja jokainen vierailu alkaisi lyhyellä uratarinalla
- vierailuilla pyydetään vierailun isäntää kertomaan oma uratarinansa

Oppiaineet ovat lisäksi kirjanneet ammatteja ja tutkintoja, jonka opiskelussa kyseistä oppiainetta on tarvittu tai urapolkuja, joilla kyseisestä oppiaineesta on ollut hyötyä. Tämän kirjaamisen avulla opettajien on helpompi valita huoltaja- ja alumnirekisteristä omaan oppiaineeseensa sopiva omasta urapolustaan kertova vierailija.

Lisäksi aineryhmät miettivät ja kirjaavat opintojaksot, johon urapolusta sopivat vierailut sopivat.

Otaniemen lukion vanhempainyhdistys OLVY on panostanut erityisesti huoltajien osallistamiseen asiantuntijoina opetuksessa. Idea on, että 1 vuosikurssin huoltajilta kerätään yhteystiedot ja heitä käytetään 2. vuosikurssin aineenopetuksen tunneilla asiantuntijoina.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuus 1. vuosikurssin ensimmäisessä vanhempainillassa täytettävällä lomakkeella (liitteenä) osallistua itselleen sopivalla tavalla:

- o Tarjoan nuorelle mahdollisuuden keskustella kanssani työnkuvastani ja urapolustani sähköpostin välityksellä

- o Tulen Otaniemen lukiolla kertomaan pienelle joukolle uratarinani ja vastaamaan esitykseni (n 30min) jälkeen alastani kiinnostuneiden opiskelijoiden kysymyksiin

- o Pyydän työpaikkani muutamaa työntekijää kertomaan opiskelu- ja urapolustaan ja vastaamaan työpaikallamme vierailulle saapuvien nuorten kysymyksiin

Huoltaja- alumnirekisteristä tehdään opettajille helppo ja käyttökelpoinen apuväline, jonka avulla opettaja näkee varsin vähällä vaivalla kenet hän voi pyytää opintojaksolleen vieraaksi.

Huoltaja- ja alumnirekisteri päivitetään vuosittain, minkä lisäksi huolehditaan siitä, että rekisteri on ajantasainen myös siten, että siihen kirjaantuu, kuinka usein tietty huoltaja on vieraillut kertomassa urapolustaan.

Alumnit

Otaniemen lukiolla on vankka alumniyhteisö, jonka olemassaoloa ja karttumista vaalitaan. Alumneilla on FB-ryhmä, mutta opinto-ohjaajat keräävät myös alumnirekisteriä. Opinto-ohjauksessa alumneilla on keskeinen rooli abeille järjestettävässä alumnipäivässä. Opinto-ohjauksessa myös 2. vk opiskelijat tapaavat alumneja OPO opintokokonaisuudessa. Alumneja kutsutaan pitämään *Study talkeja*. Olemassa olevat alumnit suhtautuvat positiivisesti mentorointiin sekä varjostukseen. Alumnit toimivat myös lukion sijaisreservinä. Alumneihin pidetään yhteyttä verkostoitumisjuhlien esim. databileiden avulla.

Asiantuntija-Podcasteilla tarkoitetaan asiantuntijan haastattelun äänitallennetta, josta haastattelijan ääni on häivytetty. Opiskelijoita valmennetaan tekemään Podcast haastatteluja ja näitä tallennetaan esim. LUKEMA sivuille myöhemmin kuunneltavaksi.

Asiantuntijavideoilla tarkoitetaan videoituja asiantuntijaluentoja, jotka ovat myöhemminkin tarjolla opiskelijoille esim. LUKEMA *You Tube* -kanavalla. LUKEMA-kanavan tarjonta on jaossa valtakunnallisesti.

Vierailut ja vierailijat

Jokaiseen oppiaineen pakolliseen oppiaineeseen sisältyy vierailu koulun ulkopuolelle tai aiheeseen liittyvä vierailu koulussa. Tämä voidaan toteuttaa myös etänä.

Työnvarjostusta ja työelämään tutustumista opiskelijat toteuttavat Opinto-ohjauksen moduuleissa. Myös aineenopetuksessa tehdään laajempia vierailuja työpaikoille sekä korkeakouluihin, tutkimuslaitoksiin ja kenttäasemille niin koti- kuin ulkomaillakin.

Study- ja Lunch talkit opinto-ohjauksessa sekä aineenopetuksessa

Study-talk on luentosarja jatko-opinnoista kaikille opiskelijoille (2. -4. jaksossa):

- o jatko-opintoalaesittelyjä; laaja-alaisesti esityksiä eri alan korkeakouluopinnoista

- o Alumni yhteistyö

- o Opiskelu ulkomailla, ulkomaisten korkeakoulujen esittely
- o Avoin yliopisto ja AMK, kansanopistot
- o Vaihto-opiskelu
- o Opiskelijat voivat osallistua oman kiinnostuksen mukaan. Opiskelijoilla myös mahdollisuus vaikuttaa mitä vierailuja hankitaan.

Lunch talk on ajankohtaisten asioiden esittelysarja

- o Koordinointi ja toteutus opiskelijoiden vastuulla
- o Yritysyhteistyö, Otaniemen alueen yritys-elämä, yhteistyö UrbanMillin kanssa
- o Startup-firmojen esittely
- o Eri alan asiantuntijoiden puheenvuoroja

Työnhakuvalmennus ja työelämäkurssit

Työnhakuvalmennusta järjestetään niin opinto-ohjauksessa kuin aineopetuksessa.

- CV-pajat
- suomi, ruotsi, englanti
- Työelämä-kurssi opinto-ohjaus
- Kesätyökurssi opinto-ohjaus
- Ohjaaminen työelämämessuille

Työhaun helpottamiseksi Otaniemen lukiossa ja yhteistyössä useamman lukion kanssa järjestetään:

- Hygieniapassi 2 x vuodessa
- Espoon yhteistyökurssit
- esim. vartijakurssi
- Muualla järjestettäviä opinnoissa hyväksi luettavia opintojaksoja (sovittu yhdessä Espoon lukioden kanssa)
- esim. järjestyksenvalvoajakurssi, vapaaehtoistyö, isoiskoulutus, partiojohtajakurssi, ensiapukurssi, yms

Yrittäjyyskasvatus teemana

Eri oppiaineissa eri opintojaksoilla tulee esiin ominaisuuksia, jotka ohjaavat yrittäjyyteen. Erityisesti seuraavissa oppiaineissa ja opintojaksoilla on teemoja, jotka liittyvät yrittäjyyteen:

GE-kurssit, Science-kurssi = TOSC13 tiedepassi, startup -yrityksiin tutustuminen, uskonnon kurssit: uskontolukutaidon merkitys globaaleilla työmarkkinoilla, filosofia: yhteiskuntafilosofia, esim. yritysmaailman oikeudenmukaisuus, ET02 teemana työ ja opiskelu, ET03 yrittäjyys yksi kurssin teemoista, YH02, ENA06, RUA06, RUB05, kuvaamataito: käyttäjälähtöinen suunnittelu, tuotekehitys, brändäys, kaupallisuus/kestävä elämäntapa,

Yrittäjyys

Otaniemen lukiolla on Otaniemessä hyvät yhteistyömahdollisuudet. A-Gridin, UrbanMillin, Start-Up Saunan jne. kanssa Otaniemen lukiolla on kummiyrityksiä. Yrityskylän kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Otaniemen lukiossa on erinomaiset mahdollisuudet keskittyä yrittäjyyteen Nuori-yrittäjyys ohjelman ja/tai Business-kurssien kautta:

- Bisnes 1: Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen

o Bisnes 2: Vuorovaikutus ja neuvottelutaidot

o Bisnes 3: Globaalit markkinat

o Bisnes 4: Talous, raha ja yrittäjyys

o Bisnes 5: Tekniikka, talous ja yrittäjyys

o Vuosi yrittäjyyttä -kurssi

o Taloustiedon jatkokurssi

o Kohti kauppista -kurssi

Varsinaisesti omaan yrityksen perustamiseen ohjaavia teemoja on toistaiseksi seuraavissa oppiaineissa BI13 mehiläiskurssi, pop up -myymälän perustaminen, yrittäjyyskurssi.

Tavoitteena on lisätä eri oppiaineissa aiheita, jotka kannustavat ja antavat valmiuksia yrittäjyyteen.

Kansainvälisyys eri oppiaineissa

Kansainvälisyys teemana näkyy kaikissa oppiaineissa oikeastaan jokaisessa opintojaksossa. Katsomusaineissa ja psykologiassa käsitellään ihmistä ja kulttuuria esim. ihminen osana globaalia yhteiskuntaa. Vieraissa kielissä ja myös äidinkielessä käsitellään esim. eri kulttuurien viestintätapoja, ja vieraissa kielissä on luonnollisesti myös kohdekielen kulttuureihin ja tapoihin tutustumisesta. Luonnontieteissä ja myös muissa reaaliaineissa käytetään usein oppimateriaalin tukena muunkielisiä dokumentteja yms.

Varsinaiset ulkomaan opintomatkat kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan. Suunnitelma on varmistaa, että eri opintomatkojen kustannukset pysyvät kohtuullisina siten, että matkan hinta ei estä opiskelijoita lähtemästä ulkomaan opintomatalla. Lisäksi ulkomaan opintomatoja pitää järjestää eri oppiaineissa, jotta eri opintoaineisiin keskittyville opiskelijoille on heitä kiinnostava opintomatkka. Opintomatkat pitää lisäksi rytmittää siten, että opiskelijan 3-vuotisen lukio-opintojen aikana niitä toteutuu kattavasti.

Korkeakoulu ja yliopistoyhteistyö

Espoossa on jäsentymässä Espoo-tasoinen yhteistyö Espoossa sijaitsevien yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Otaniemen lukion vastuulla on yhteistyö Aalto-yliopiston kanssa siten, että myös muut espoolaiset lukiot hyötyvät ratkaisuksista. Korkeakouluyhteistyö kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Tällä hetkellä korkeakouluyhteistyötä on seuraavasti:

Luonnontieteet ja matematiikka

- vierailuja
- Aalto junior työpajat
- luennoitsijat Aalto yliopistosta
- Cern-tiedekurssi
- Helsingin yliopiston maantieteen laitos

Katsomusaineet, psykologia ja yhteiskuntaoppi ja historia

- Aalto yliopiston aivotutkimuslaboratorio
- yliopisto-opettajia ja tutkijoita kertomassa omasta työstään
- yhteistyöhanke Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan kanssa

Äidinkieli ja vieraat kielet

- yhteistyö Aallon informaatiotekniikan kanssa

Taito- ja taideaineet

- Aalto-junior työpajat
- Aallon muotolukurssien väli- ja loppukritiikkeihin
- biotaiteen kurssi Aallossa

Lisäksi on opintokokonaisuuksia Metropolia ammattikorkeakoulusta; teknologiakurssi, jossa on mahdollista tehdä teknologiadiplomi, MOOC -kurssi. Myös Espoon ulkopuolella sijaitsevien yliopistojen ja kesäyliopistojen kanssa tehdään yhteistyötä.

Korkeakouluyhteistyö keskittyy tällä hetkellä aika paljon luonnontieteisiin ja jossain määrin myös katsomusaineissa sekä kuvaamataidossa ja mediassa. Suunnitelma on, että korkeakouluyhteistyötä lisätään myös muissa oppiaineissa, jotta myös muilla kuin LuMa tai media -aineisiin keskittyvillä opiskelijoilla on korkeakouluyhteistyötä.

Työelämäpassi

Suunnitelma on tehdä työelämäpassi, johon opiskelija kirjaa, kun hänellä opintojakson aikana on

- urapolusta / ammatista kertova vierailija
- muu vierailija lukion ulkopuolelta
- vierailee itse konkreettisesti tai virtuaalisesti korkeakoulussa
- vierailee itse konkreettisesti tai virtuaalisesti yrityksessä

- kansainvälistä yhteyttä
- yrittäjyyden käsittelyä

Työelämäpassin tarkoituksena on varmistaa, että jokainen opiskelija tutustuu lukio-opintojen aikana edellä mainittuihin aiheisiin.